

Choice



DOOR HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

# *Flitspeiling Grondwet*

Februari, 2023 – Meting 5

# Colofon

## In opdracht van



Ministerie van Binnenlandse Zaken en  
Koninkrijksrelaties

## Projectcode

DPC2121-5 BZK Flitspeiling Grondwet

## Opdrachtgever(s)

Lieuwe van Kalkhoven

## CHOICE Insights + Strategy

Martin Siebelhoff, Charlene van Kersen

# *Inhoudsopgave*

01. Management Toplines	4
02. Opzet & uitvoering	7
03. Resultaten	9
3.1 Bekendheid, belang & houding	10
3.2 Informatiebehoefte	19

# ***01 Management toplines***

# Samenvatting

Belang van de Nederlandse Grondwet onder burgers (zeer) groot, de eigen kennis over de inhoud van de Grondwet blijft enigszins achter

## Bekendheid & belang

- 'Rechten en plichten' (36%) is het eerste waar de burger spontaan aan denkt bij de Grondwet gevolgd door ongeveer een derde (32%) die de Grondwet als de meest belangrijke regels in Nederland ziet. De meerderheid van burgers acht de Grondwet in Nederland dan ook (zeer) belangrijk (89%).
- De structuur en duidelijkheid (38%) die de Grondwet biedt aan burgers, maakt de Grondwet van belang. Daarbij is gelijkheid, vrijheid en eerlijkheid (18%) een reden waarom burgers belang voelen bij de Grondwet. Ten slotte ziet de burger chaos voor zich zonder de Grondwet (17%).
- Toch geeft 38% aan de inhoud van de Grondwet (helemaal) niet goed te kennen, 33% kent de inhoud niet goed, maar ook niet slecht en een kwart (26%) geeft aan de inhoud van de Grondwet (heel erg) goed te kennen.
- De grondrechten vrijheid van godsdienst en levensovertuiging (87%), toegang tot een rechter (86%), het stemrecht (86%), vrijheid van vergadering en betoging (84%) en het discriminatieverbod (80%) worden door de meerderheid als bestaand grondrecht herkend.
- Recht op werkgelegenheid (31%) en gelijke benoembaarheid (38%) worden onterecht het meest als niet-bestaand gezien. Terwijl een groot deel (71%) van de burgers onterecht het recht op veiligheid als bestaand grondrecht ziet.
- Vrijheid van meningsuiting (48%), het stemrecht (38%) en het recht op privacy (37%) worden als de drie belangrijkste grondrechten gezien in de Grondwet.
- Grondrechten uit de Grondwet bieden volgens de meerderheid (59%) (zeer) goede bescherming in Nederland. Een relatief grote groep (18%) heeft een neutrale mening als het gaat om bescherming. Bescherming van de Grondwet wordt met name gevoeld doordat alle rechten gewaarborgd zijn (39%). Wanneer burgers geen bescherming voelen vanuit de Grondwet, wordt dit voornamelijk veroorzaakt doordat de Grondwet niet wordt nageleefd (41%) en doordat er mazen in de Grondwet zitten (20%).
- Het merendeel (93%) heeft nog nooit gebruik gemaakt van of een beroep gedaan op een grondrecht, ondanks dat bijna de helft in aanraking is gekomen met een vervelende situatie (48%). Een kwart (23%) is in aanraking gekomen met agressie en geweld en ruim een vijfde (22%) met bedreiging en intimidatie.
- De toevoeging van de Algemene Bepaling in de Grondwet wordt door de meerderheid als (zeer) belangrijk beschouwd (72%).

# Samenvatting

Er is behoefte aan meer informatie over de Grondwet; vooral over de toepasbaarheid in het dagelijks leven en over de inhoud van de Grondwet

## Houding

- ▣ Het merendeel vindt educatie over en aandacht voor de Grondwet nodig. Een groot deel vindt dat (83%) jongeren les moeten krijgen over wat er in de Grondwet staat en dat de Grondwet beter bekend moet zijn bij alle burgers van Nederland (80%).
- ▣ De meerderheid (82%) zal zich beroepen op hun grondrechten als dat nodig is en 80% heeft het vertrouwen dat de Grondwet hun rechten als burger goed beschermt.
- ▣ Ten slotte wordt de Grondwet weinig besproken in het dagelijks leven van de burger, 41% heeft het er bijna niet of nooit over en komt de Grondwet weinig tegen in het dagelijks leven (67%).

## Informatiebehoefte

- ▣ Bijna de helft (46%) heeft behoefte aan meer informatie over de Grondwet. Hierbij is vooral behoefte aan hoe de Grondwet in het dagelijks leven toegepast kan worden (66%) en welke onderwerpen in de Grondwet staan (66%).
- ▣ De meerderheid verwacht deze informatie terug te vinden op Rijksoverheid.nl of te ontvangen via school, opleiding of studie (36%).

# *02 Opzet & uitvoering*

# Opzet & uitvoering

Centrale vraag, doelstellingen en uitvoering

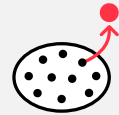
## Centrale vraag

*In hoeverre is de burger op de hoogte van de inhoud van de Grondwet en hoe staat men tegenover de Grondwet?*



## Doelstellingen

- ▣ Inzicht in kennisniveau en communicatiebehoefte over de Grondwet.
- ▣ Inzicht in de houding ten aanzien van de Grondwet.
- ▣ Inzicht geven wat de burger belangrijk ten aanzien van de Grondwet.



## Populatie & steekproef

- ▣ Burgers van 16 t/m 90 jaar, woonachtig in Nederland.
- ▣ Steekproefomvang: N=1.006. Bij 95% betrouwbaarheid komt de foutmarge uit op 3,01%.



## Datacollectieperiode

- ▣ 30 januari t/m 7 februari 2023 middels online survey (CAWI).



## Weging

- ▣ Resultaten zijn representatief voor de gehele Nederlandse bevolking naar geslacht, leeftijd, Nielsen en opleidingsniveau op basis van de Gouden Standaard (MOA, CBS).



## Leeswijzer

-



*Resultaten*

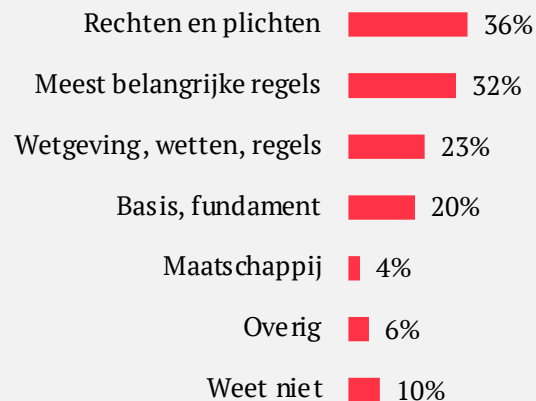
BZK Flitspeiling Grondwet

***Bekendheid, kennis en houding***

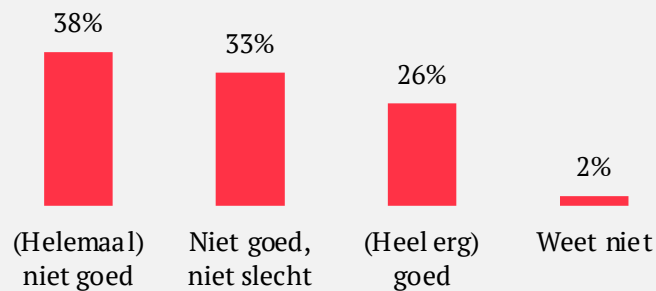
# Bijna alle Nederlanders vinden de Grondwet (zeer) belangrijk

Spontaan wordt de Grondwet geassocieerd met 'rechten en plichten' en 'meest belangrijke regels'. Ruim een derde van de burgers geeft aan de inhoud van de Grondwet (helemaal) niet goed te kennen.

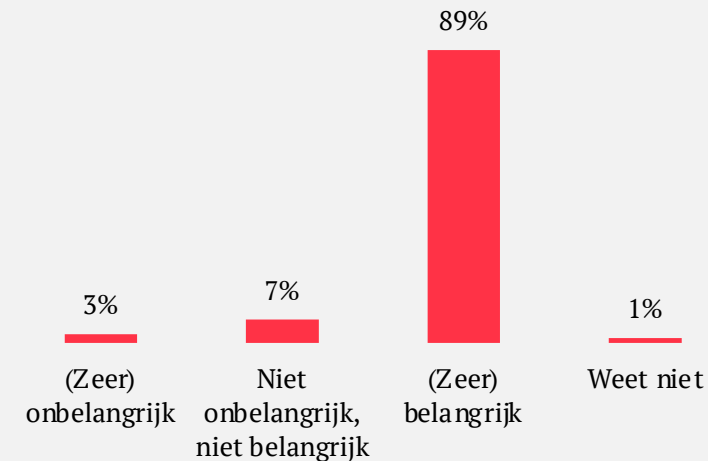
Spontane kennis van de Grondwet  
Basis: allen (n=1.006)



Gepercipieerde kennis van de Grondwet  
Basis: allen (n=1.006)



Belang van de Grondwet  
Basis: allen (n=1.006)



Q1: Dit onderzoek gaat over de Grondwet in Nederland. Waar gaat volgens jou de Grondwet over? Let op, er zijn geen goede of foute antwoorden.

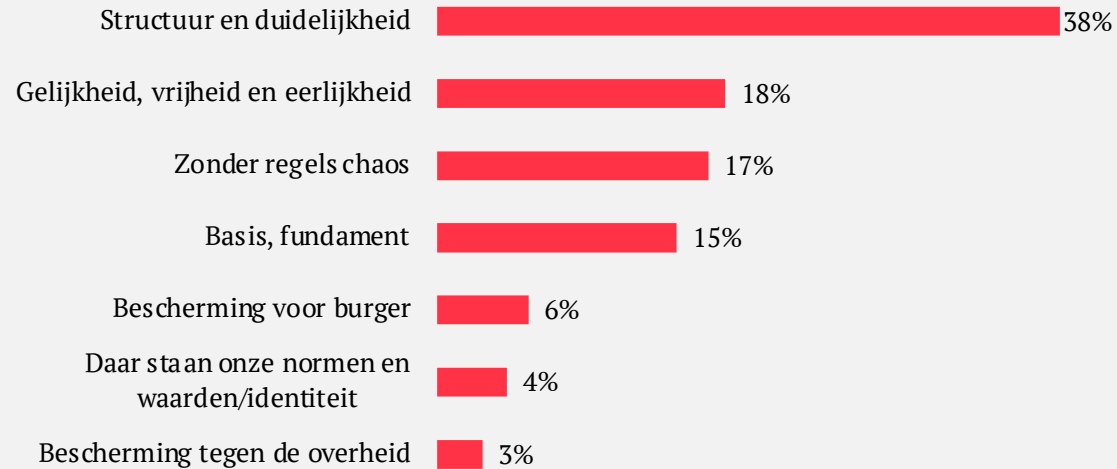
Q2: In de Grondwet staan basisregels en rechten die voor iedereen in Nederland gelden. Ze horen bij onze identiteit. In dit onderzoek zijn wij benieuwd naar wat jij vindt en weet over de Grondwet in Nederland. Hoe belangrijk vind jij dat Nederland een Grondwet heeft?

Q4: Hoe goed ken je de inhoud van de Nederlandse Grondwet?

# De Grondwet biedt voornamelijk structuur en duidelijkheid

Gelijkheid, vrijheid en eerlijkheid geven meerwaarde aan de Grondwet, zonder regels zien burgers 'chaos' voor zich

Toelichting belang van de Grondwet  
Basis: de Grondwet is (zeer) belangrijk (n=894)

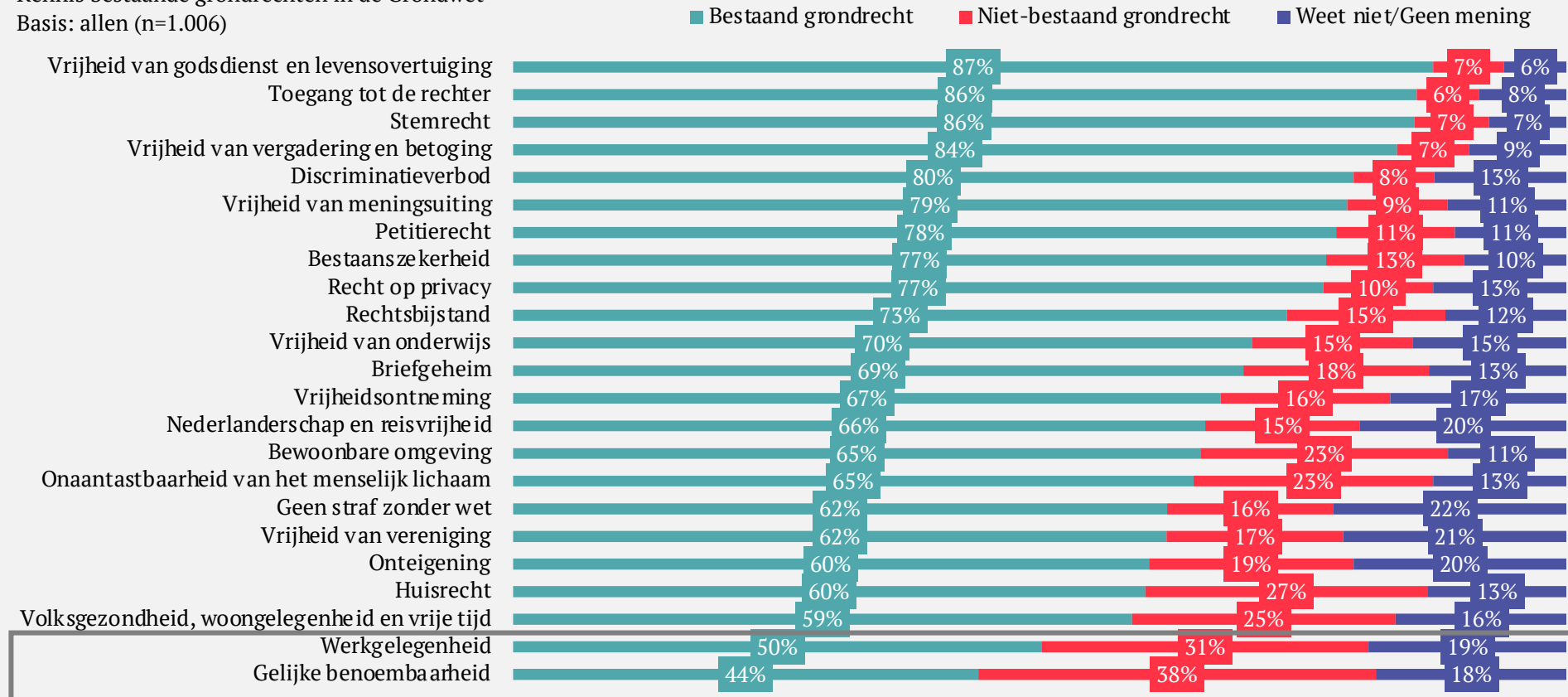


Q3: Kun je toelichten waarom jij de Grondwet < inlezen antwoord Q2 > vindt voor Nederland?

# Vrijheid van godsdienst en levensovertuiging, toegang tot rechter en stemrecht meest genoemde bestaande grondrechten

Grondrechten over werk en gelijke benoembaarheid worden het meest vaak als niet-bestaand geacht

Kennis bestaande grondrechten in de Grondwet  
Basis: allen (n=1.006)



## Niet bestaande grondrechten

In de kennistest over de grondrechten zijn ook niet-bestaande grondrechten getoond. Hieronder is weergegeven hoeveel % denkt dat deze grondrechten wel bestaan.

Recht op:

- Veiligheid 71%
- Vakantie 47%
- Kinderopvang 39%
- Kleding naar keuze 36%
- Energie 34%
- Muziek 26%
- Frisse lucht 25%

Q5: Nu volgen mogelijke grondrechten die in de De Grondwet staan beschreven. Welke van deze zijn naar jouw mening bestaande of niet-bestaande grondrechten?

# Meest belangrijke grondrechten zijn vrijheid van meningsuiting, stemrecht en recht op privacy

Onder burgers zijn de grondrechten 'gelijke benoembaarheid' en 'vrijheid van vereniging' het minst belangrijk

Belangrijkste gepercipieerde grondrechten 1-11

Basis: allen (n=1.006)



Belangrijkste gepercipieerde grondrechten 12-23

Basis: allen (n=1.006)

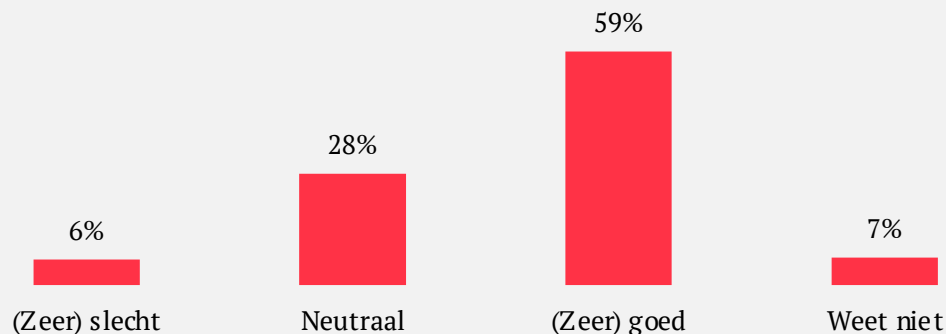


Q6: De Grondwet bestaat uit 23 grondrechten die hieronder zijn neergezet. Welke zijn voor jou het belangrijkste? Je kunt maximaal 5 grondrechten kiezen.

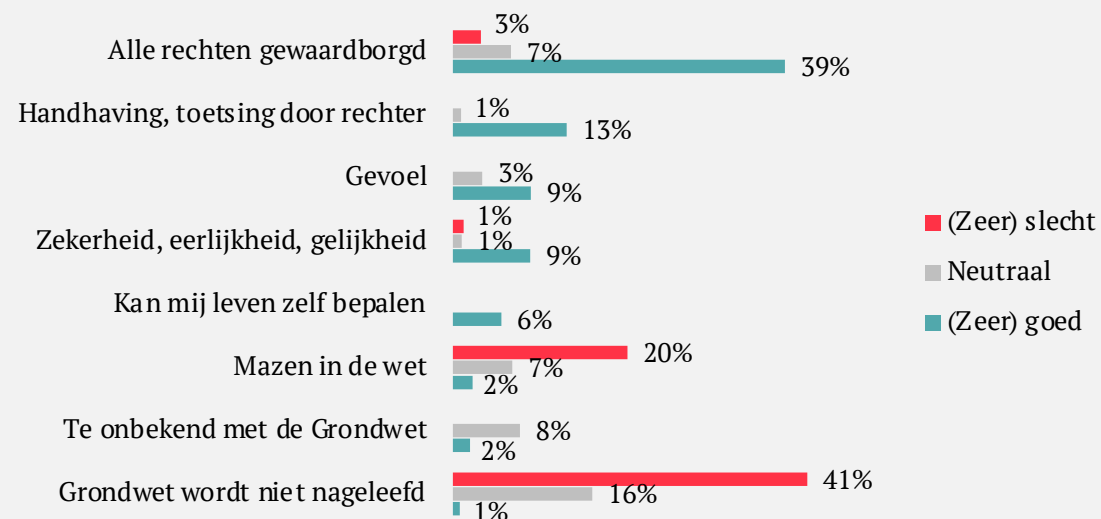
# Grondrechten bieden volgens een meerderheid goede bescherming

Gevoel van bescherming door de grondrechten met name doordat alle rechten gewaarborgd zijn. Het niet naleven van en *mazen* in de Grondwet, geven een minder goed gevoel van bescherming

Mate van bescherming grondrechten in Grondwet  
Basis: allen (n=1.006)



Toelichting bescherming van de Grondwet  
Basis: voelt zich wel/niet beschermd (n=936)



Q7: De Grondwet is de basis van de Nederlandse democratische rechtsstaat. In hoeverre vind je dat je door de grondrechten uit de Grondwet wordt beschermd?

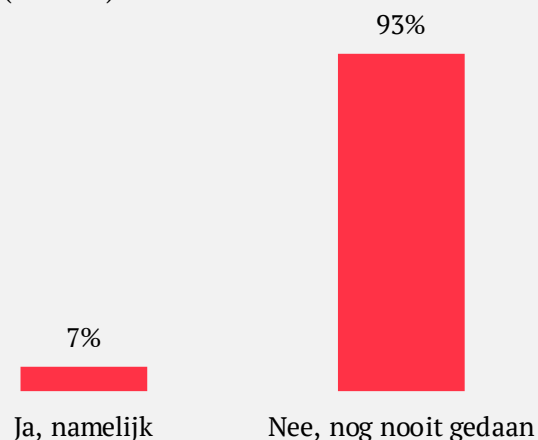
Q8: Kun je toelichten waarom je < antwoord Q7 > beschermd voelt door de grondrechten uit de Grondwet?

# Overgrote meerderheid heeft nog nooit gebruik gemaakt of beroep gedaan op een grondrecht

Bijna de helft van de Nederlanders is in aanraking gekomen met een of meerdere vervelende situaties

Gebruik gemaakt van of beroep gedaan op grondrechten

Basis: allen (n=1.006)

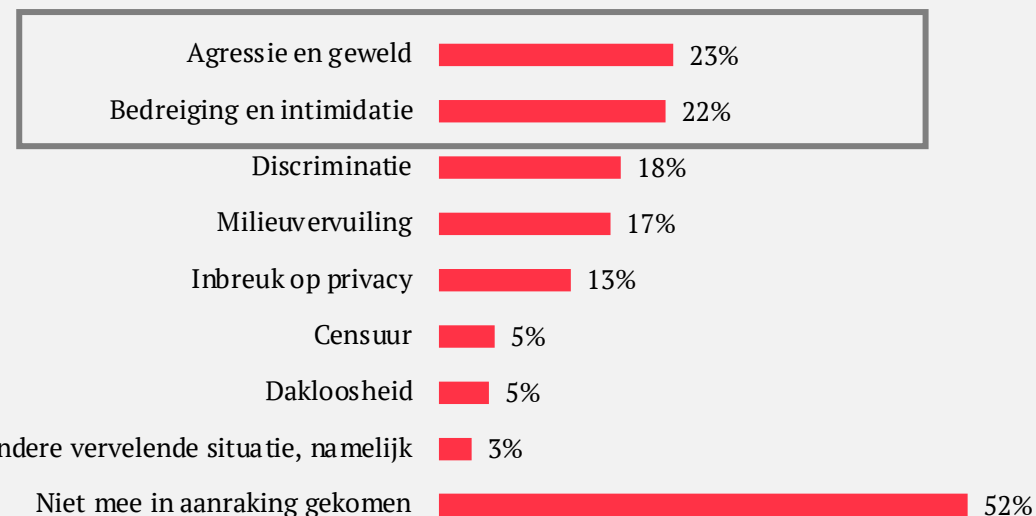


Meest genoemde situaties:

- “Stemmen”
- “Vrijheid van godsdienst”
- “Staken en protesteren i.v.m. onderwijsmaatregelen”
- “Kort geding aangespannen met een pro deo advocaat”

Vervelende situaties meegemaakt

Basis: allen (n=1.006)



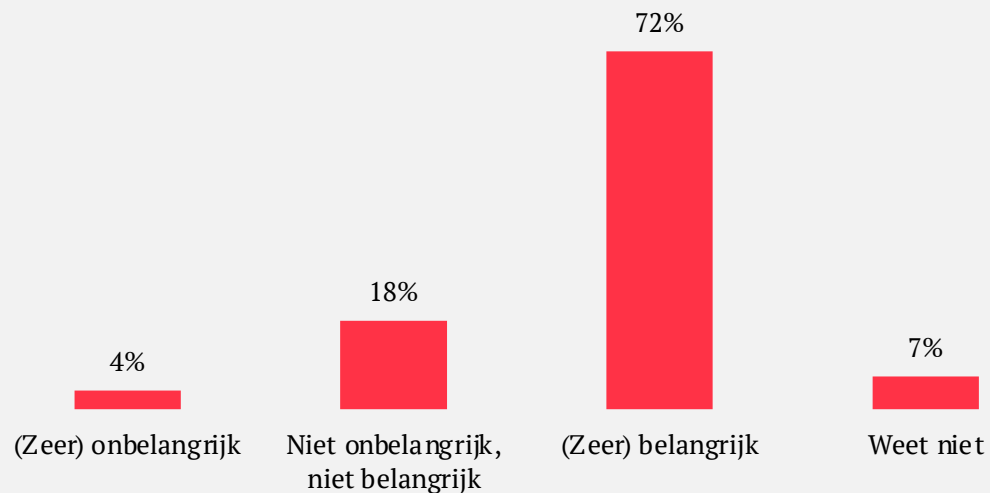
Q9: Er kunnen in je leven situaties zijn of zijn geweest waar je gebruik hebt gemaakt of een beroep hebt gedaan op je grondrechten. Indien dit het geval is geweest, kan je toelichten in welke situatie(s) je gebruik hebt gemaakt of een beroep hebt gedaan op je grondrechten?

Q10: Ben je in het dagelijks leven wel eens in aanraking gekomen met de volgende vervelende situaties? Meerdere antwoorden mogelijk



# Meerderheid ziet belang van toevoeging van Algemene Bepaling in de Grondwet

Belang algemene bepaling in de Grondwet  
Basis: allen (n=1.006)



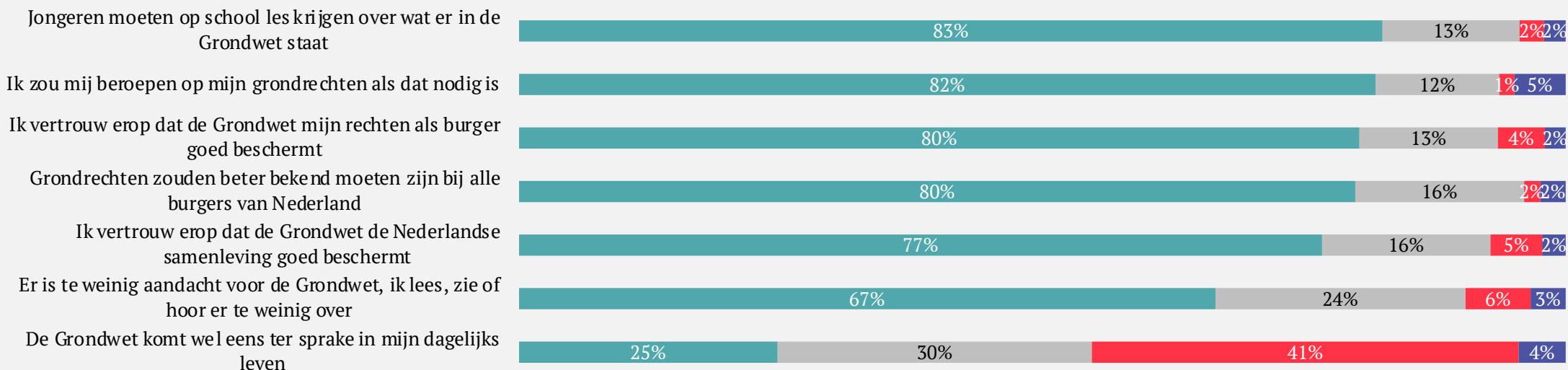
Q11: Aan het begin van de Grondwet is sinds 2022 de volgende algemene bepaling (een soort algemene voorwaarde) opgenomen: De Grondwet waarborgt de democratie, de rechtsstaat en de grondrechten. Met deze bepaling wil de regering duidelijk maken dat de Grondwet zorgt voor de bescherming van de democratie, de rechtsstaat en de grondrechten. De Grondwet garandeert dus dat voor iedereen de regels duidelijk zijn wat mag en niet mag en dat die regels op een democratische manier zijn gemaakt. In hoeverre vind je het belangrijk dat deze algemene bepaling is opgenomen om duidelijk te maken wat de Grondwet betekent voor Nederland?

# Merendeel vindt educatie over de Grondwet op school nodig

Twee derde van de Nederlanders is van mening dat er te weinig aandacht aan de Grondwet wordt besteed

Stellingen Grondwet  
Basis: allen (n=1.006)

■ (Zeer) mee eens   ■ Neutraal   ■ (Zeer) mee oneens   ■ Weet niet

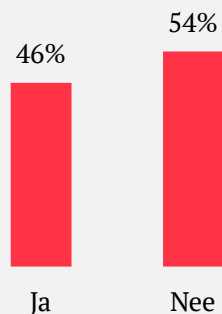


Q12: In hoeverre ben je het eens met de volgende stellingen over de Grondwet?

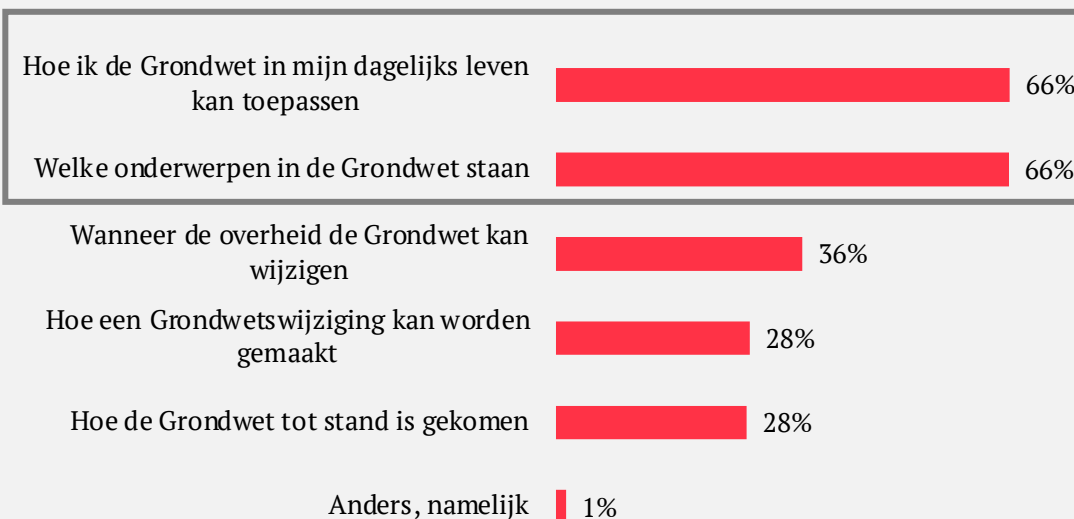
# Meeste behoefte aan informatie over gebruik en inhoud van de Grondwet

Zeven op de tien verwacht meer informatie te vinden over de Grondwet op Rijksoverheid.nl

Informatiebehoefte  
Basis: allen (n=1.006)



Informatiebehoefte onderwerpen  
Basis: heeft behoefte aan informatie (n=463)



Informatiebehoefte mediakanalen  
Basis: heeft behoefte aan informatie (n=463)



Q13: Heb je behoefte aan meer informatie over de Grondwet en grondrechten in Nederland?

Q14: Waar zou je meer informatie over willen hebben als het gaat om de Grondwet en grondrechten? Meerdere antwoorden mogelijk

Q15: Waar verwacht je informatie te vinden over de Grondwet en grondrechten? Meerdere antwoorden mogelijk



# the choice

Sumatrakade 1299  
1019 RM Amsterdam

020 521 06 60  
[info@thechoice.nl](mailto:info@thechoice.nl)  
[www.choice-insights.nl](http://www.choice-insights.nl)